



Het Zeven Meren Gebied in Tadzjikistan.

FOTO LEONIE VERSTEGEN



Toeristen met bewoners van het Fann Gebergte.

FOTO LEONIE VERSTEGEN



Het Fann Gebergte ligt in het westen van Tadzjikistan.

FOTO LEONIE VERSTEGEN



Een buste van Stalin nabij Minsk.

FOTO ARDJAN LANGEDIJK



De stad Bochara in Oezbekistan.

FOTO LEONIE VERSTEGEN

# Bij nomaden slapen en op een tank rijden

**H**et is de knop waar de NAVO zo lang voor vreesde. De gele knop waarmee tien nucleaire SS20-raketten tegelijkertijd richting het westen konden worden afgeschoten. Op eens is hij binnen handbereik van de toerist die besluit de ondergrondse lanceerbasis in de Oekraïense stad Pervomaïsk te bezoeken. De dodelijke lading is allang afgevoerd, gelukkig.

Wie zijn vakantie boekt bij het reisbureau van Ardjan Langedijk, komt op de meest buitenissige plaatsen terecht. De 53-jarige Heemstedenaar is gespecialiseerd in bestemmingen die niets met all-in resorts, jetski's, hangmatten en palmbomen te maken hebben. „Het zijn geen oorden met schitterende stranden en een verrukkelijke cuisine.”

Langedijk runt sinds 2006 vanuit huis in zijn eentje een reisbureau dat trips aanbiedt naar Kazachstan, Oezbekistan, Kirgizië, Turkmenis-



Rijden op een oude Sovjet-tank.

tan, Tadzjikistan, Wit-Rusland en Oekraïne. Landen waar de volgepropte vliegtuigen met Nederlanders vaak niet eens in de buurt komen. Het is veelal de meer avontuurlijk ingestelde reiziger die bij hem boekt. Zo is hij in een vermetele bui ooit ook in deze contreien beland, in 1998.

Met zijn rugzak om was hij als jonge dertiger over land op weg van Iran naar Japan, toen op eens als bij toeval Kazachstan opdoemde. Het greep hem meteen, die gemêleerde samenleving van Aziatische moslims en Russisch orthodoxe christenen. Een maatschappij zo totaal anders dan de zijne. Waar de bevolking net het pijnlijke Sovjet-juk van zich had afgeschud.

Langedijk - geboren in het Westfriese Venhuizen - heeft Japan nooit bereikt. Hij besloot in Kazachstan te blijven en Russisch te leren. Pas drie jaar later keerde hij terug naar Nederland, getrouwd met Anzhelika die hij in het land had ontmoet. In 2006 besloot hij de gok te wagen en een reisbureau op te zetten. Hij dook niet meteen in het diepe, maar hield gedeeltelijk zijn baan bij een Alkmaarse uitgeverij van schaakboeken aan.



Ardjan Langedijk op de vleugel van een oude Toepelov in Oekraïne.

## Borat als steun bij 'ontginnen' Kazachstan

schut gezet, maar ik moet eerlijk zeggen dat ik op beurzen vaak een foto van Borat in mijn stand zette. Daarmee trok ik meteen de aandacht.”

Langedijk heeft in de loop der jaren zijn assortiment flink uitgebreid. Veel toeristen combineren de landen van Centraal-Azië (Kazachstan, Oezbekistan, Kirgizië, Turkmenistan en Tadzjikistan) waarvoor ze een wonderlijk pallet krijgen voorgeschoteld. Slapen in yurts van nomaden, zich vergapen aan

de prachtige bouwwerken in pompeuze steden, zorgelijk toezien hoe de Aralzee opdroogt en genieten van de gastvrijheid in sympathieke homestays.

Het is maatwerk wat Langedijk levert. Net zo makkelijk flanst hij een themareis in elkaar, vol met ruimtevaart, industrieel erfgoed en wapengekletter. Zoals vorig jaar toen het Nederlands Elftal tegen Wit-Rusland moest voetballen. Met een groep vrienden en bekenden liep hij in Minsk langs de herinneringen van de Tweede Wereldoorlog om even later op een oude tank te rijden en met een kalasjnikov te schieten. Vlakbij de boshut waarin de mannen overnachtten, kwamen ze een groep jagers tegen die spontaan aanbod het net geschoten hert gezamenlijk op te eten en de wodka's te delen.

Langedijk kent de landen zo

goed dat Hilversum hem ook weet te vinden. Hij is de gids die televisiemakers van programma's als '3 op Reis' en 'De Gevaarlijkste Wegen' door de donkerte leidt. Zodat Chris Zegers en Floortje Dessing precies weten wat het metronet-

## 'Wit-Russen niet meer apathisch'

Ardjan Langedijk heeft dagelijks contacten met de lokale partners met wie hij samenwerkt in Wit-Rusland.

Hij deelt hun zorgen over de onrust die is ontstaan na de zeer omstreden verkiezingen begin augustus die door president Loekasjenko met overmacht werden gewonnen. „Ik volg de ontwikkelingen per uur. Ik ben erg onder de indruk van de bevolking die altijd apathisch en slaafs is geweest, maar het nu niet langer pikt. De grote demonstraties die plaatsvinden, zijn allemaal zonder geweld. Er is nog geen winkelruit gesneuveld. Het goede is dat deze volksopstand wordt geleid door drie vrouwelijke oppositieleiders, juist tegen zo'n macho dictator. Het enige wat de inwoners willen, is in een vrij en democratisch land leven. Maar de vraag is of Rusland dat gaat toestaan of dat het achter Loekasjenko blijft staan. Ik kan er alleen maar het beste van hopen.”

werk van Tasjkent zo bijzonder maakt of waarom de Pamir Highway een aanrader is. En hoezo is basis Bajkonoer zo geschikt om kosmonauten naar het internationale ruimtestation ISS te schieten?

Bij de reizen die Langedijk in zijn pakket heeft zitten, kan een chauffeur en/of gids-tolk worden gehuurd. Als residu uit het Sovjet-tijdperk is dat zelden dezelfde man of vrouw. Onder de communisten had iedereen een eigen taakje, om werkloosheid te verhullen. Die gewoonte ziet hij nog vaak terug. „Als je functies gaat samenvoegen, wordt dat beschouwd als broodroof.”

## Conflict leidt tot oprichting branchevereniging

Ardjan Langedijk is een van de oprichters van de Vereniging van Kleine Reisorganisaties (VvKR).

De club zag in 2011 het levenslicht na een conflict over de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR). De Algemene Nederlandse Vereniging van Reisorganisaties (ANVR) had een zwarte lijst gepubliceerd van bedrijven die zich

niet bij de SGR hadden aangesloten. De jaarlijkse bedragen die moeten worden betaald om aan de SGR-eisen te voldoen, zijn volgens Langedijk voor eenpersoons reisbureaus niet op te hoesten. Naast de VvKR ontstonden ook twee nieuwe Garantiefondsen, die veel meer zijn toegesneden op kleinschalige reisorganisaties. „Inmiddels hebben we

vierhonderd leden, dus dat geeft aan dat er grote behoefte is aan een fonds en branchevereniging als de onze.”

Interesse in de reizen die Ardjan Langedijk aanbiedt? Bekijk zijn websites [www.centraalaziereizen.nl](http://www.centraalaziereizen.nl), [www.kazachstanreizen.nl](http://www.kazachstanreizen.nl), [www.belarus-oekraïnerreizen.nl](http://www.belarus-oekraïnerreizen.nl) en [www.oezbekistanreizen.nl](http://www.oezbekistanreizen.nl)

zachstaanse editie van lifestylemagazine Esquire geschreven dat Langedijk een politiemannetje wat geld had gegeven, omdat hij bij een aanhouding geen zin had in een halve dag kwijt te zijn aan allerlei onzinnige formaliteiten. De autoriteiten maakten er werk van en wilden dat hij tijdens een formele zitting in Haarlem de betrokken diender aanwezig was. Hij kreeg vijf foto's onder zijn neus geduwd. „Ik herkende hem helemaal niet, het was inmiddels twee jaar geleden. Ik heb dus maar gezegd dat hij er niet bij zat.”

Arnold Aarts



Ardjan Langedijk.

FOTO UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER